

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespundinti ai nostri, si de a dreptulu la Redactiune Stationsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresá si corespundintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea s'eu expediri; câte vor fi neafancate, nu se vor primi, éra cele anonime nu se vor publicá

Pentru anuone si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde câte 7 cr. de linia; repetirile se facu cu pretiu scadutu. Pretiulu timbrului câte 50 cr. pentru una data se antecipa.

Pesta, in 2 maiu 1873 n.

Scirile ce avemu din Caransebesiu spre decursulu sinodului eparchialu suna pana mercuri'a trecuta dupa mediadi — destulu de favorabilu. Conste nu s'au intemplat nici la cele mai cele intrebári. Se imparea cá se evita adinsu. — Aretandu-se de locu la ceputu eclatantea prevalintia a natiunilor liberali, din cea alta parte, éra, a episcopatului, s'a adoptatu posca de resignatiune, si chiar dlu Eppu Bartolomeu s'au portatu numai arandu-se de invinuirii si insinuatuni, fora d'a încercá maer vr'unu afrontu contra politiceii democratice a partitei liberale.

Cestiunea fonduriloru s'a deslegatu totulu dupa combinatiunile conferintei private comune, astfelu adeca, cá se votatu o comisiune de siesse, care in conlucrare cu o asemenea comisiune din eparchia sorora a Aradului, prepare in acésta privintia unu proiectu si unu statutu pentru administratiune, cari se fia desbatute la celu mai aprópe sinodu, — ér pana atunci s'au armatu instructiuni pentru Epitropia provisoria, dupa cari va avé a urmá administratiunea fonduriloru.

Cestiunea restauratiunei Consistoriului inca s'a deslegatu bine, mácar cá imparea ne-evitabilu conflictulu. Istoriulu s'a lasatu intregu in funciune, numai cátu s'a mai completatu in cele posturi. Dd. referinti ordinari Ionu de la scóle si Damaschinu de la Propia, pentru d'a se convinge, déca se posedu increderea sinodului, de la voia s'au supusu la alegere nóua au invinsu eclatantminte, intrunindu calitatea voturiloru. —

Atát'a pre scurtu. Decursulu in den'lu vomu aretá prin publicarea proceselor verbali, carea — sperámu prin secretariatu ni se va face posibilu cátu mai in graba; — de altmíndea standu-ni la dispusetiune si reporturi particulari critice, a cároru publicare insa n'am tiené-o oportuna, celu tinu nu — pona la returnarea dlui dactore. —

Despre representatiunile teatrale dlui Jonescu atát'a ni-se spune, cá s'au datu numai *duóue*, un'a domineci cealta marti sér'a, in sal'a ceare de la Otelulu „*la pomulu verde*“, si s'au fostu fórté bine cercetate si preltu aplaudate, mai vertosu piesele nice, prin dibaci'a artistica a dlui Jonescu, au desteptatu risulu publiculu pana la lacrimé! A duóua representatiune s'a datu in folosulu fonduluu de teatru, si din cáscigulu curatulu s'a depusu la manele dlui Babesiu fl. v. a. —

Si adunarea generale a societatei pentru fondu de teatru a succesu cátu bine, spre deplina multumire a ingenu publiculu natiunalu; s'au ingastu unu numeru frumosu de membri si s'au incassatu si sume frumóse.

Invederatu cá — intreprinderile si cutarile partitei natiunali pururia au succesu la noi.

Sé ne convingemu si sé invetiámu noi o data a fi cu *incredere* cátra noi si cátra santele nóstre cause! —

In tiér'a némtiului, agitatiunea poporu contra guvernulu si dispusetiunea acestuia face multa sfara 'n tiéra. Potestolici adeca sciundu, e dulce este a fi turm'a cuventatória si a o mulge si de dupa draga voia loru, nu vreu

odata cu capulu sé dee din mana poarea asupra „*turmei*.“ Dar tare si mare éBismarck si tóte anatemele santiloru Painti nu se prindu de acestu monstru diplomaticu, care li luá tóta turm'a din stung'a loru, pentru a o bagá in strung'i sa.

Astfelu, turm'a totu numai *turma* remane, cáci tendintia lui Bismarck éte: a stringe pre toti nemtii sub aripile ulturului cesaricu, pentru ca unitatea natiunale sé devina trupu si sange, óesi pre cont'a libertatei consciintiei si a cvingerii religiose si a drepturiloru naurali. Altu scopu, unu scopu universalu, politic'a nemtiloru celoru mari n'are.

Éta caus'a, de ce nimenea, afora le ultragermanii fanatisati, nu se intereséda, cu atátu mai pucinu se 'nsufletiesce le politic'a némtiului egoisticu. Nu se insufletiesce nici unu poporu strainu, pentu cá in tóta politic'a lui Bismarck nu ése nici o ideia mai nalta, o ideia de importantia universala, fericitória pentru tóta ómenimea, cum a fostu sublimelé idii ale francesulu: „*egalitate, fratrietate, libertate*“, in seculu trecutulu, si cari deci au petrunsu si insufletitu tóte popórale.

Ideile francesulu au fostu si sunt sublime, si universale; conceptiunile lui se estindu asupra umanitatei, ale némtiului inea sunt marsiave, tindu numai a germanisá.

Alegerile de dominec'a trecuta din Parisu preocupu disensiunea publicistica in Francia. Nici odata poporulu suveranu nu si-a essercitatu dreptulu de cetatiénu cu atát'a vertute ca la acésta ocaziune poporulu francesu in Parisu. Dela 6 óre dimínti'a, stradele Parisulu se fia fostu ocupate numai de alegatóri, — toti cu seriozitate si in cea mai frumósa si esemplaria ordine mergendu la ur'a de alegere; lucratorii — asculta tieranule, séu spune-i tu, carturariele! — lucratorii si aceia cari preste dia sunt ocupati, au venitu desu de dimíntia si ei au votatu mai antaiu. Ordinea si pacea nicairi fiindu turburata, nici urma nu s'a vedutu de politiaiu séu militarulu. Si acést'a intr'unu orasiu cu aprópe trei milióne de locuitori si diumetate milionu de alegatóri! Pre candu in Magiari'a ce se dice per eminentiam liberala si constitutiunala, nu se intempla nici o alegere for'a intimidá poporulu cu puterea brutala. —

Intr'aceea Gambetta, sufletulu Republicaniloru, demustra totu mai multa intieleptiune si capacitate de barbatu de statu. Pre elu splendórea triumfului seu nu l'a orbitu cum orbesce pe mediocritáti, si asecura pre dlu Thiers printr'unu articulu de manifestatiune in fóia sa, cumca Republicanii si in viitoriu ilu vor sprigini; nu numai ilu vor sprigini ci chiar i vor fi „*ascultatori*“, intru cátu va asecurá tier'a si va procede conformu principialoru republicané.

Monarchistii, cari toti cáti sunt, din aprópe diumetate de millionu de voturi, laolalta capetara numai 27.000, imputa dlui Thiers cu indatinat'a loru insolentia si faciarnacia, cumca triumfulu Republicaniloru radicali éste a se atribui alipirii sale; de acestia; éra republicanii dieu, si cu dreptu cuventu dieu, pentru cá adevératu éste, cá triumfulu Republicaniloru radicali éste o sentintia condamnatória a poporulu contra Monarchistiloru si mai vertosu contra Adunárii din Versalia.

Caracteristicu pentru perfidi'a Monarchistiloru, a ultramontaniloru si a serviloru loru — e „*cá* respandescu prin organele loru faime si vreu sé asecuré lumea, cumca Parisulu e in celu mai mare gradu iritatu si cá multu intr'o luna, infricosiat'a „*Comuna*“ va sé serbedie orgiele sale! Si diavoliloru li-a succesu intru catuva d'a infricosia pre cátiva straini creduli si cu inima de iepure, cáci indata parenta Parisulu. Acumé inea s'au convinsu si tóta

lumea scie, cá 'n Parisu a fostu si e pace, liniese si pretotindencia bucuria si voia buna.

Blastemati inea sunt blastemati si diavolii — diavoli remanu casi la noi.

Noulu ministru presiedinte alu Serbiei, Ristic, fú in dílele trecute primitu de Msa imperatulu in audiintia de diumetate óra, éra dupa aceea a conferitu multa cu Andrassy, ministrulu de statu austro-magiaru.

Ristic sé fia inmanatu Monarchulu unu autografu a principelului Milan, in care acést'a 'si esprime dorintia, d'a legá cu Monarch'a austro-magiara relatiuni diplomatice si politice amicali.

Cu privintia la conferintia ministrului Ristic cu Andrassy, magiarii — in truf'a loru proverbiale trombitéda prin diariale loru, cumca de candu diplomatulu loru celu mare Andrassy e domnu mare, adeca ministru de esterne, — glori'a loru cresce si „*impune*“ (!) poteriloru straine, desclínitu popóraloru din Orientu, cari deja ar incepe a se 'nchiná loru (magiariiloru.) Mare éste nematuritatea si colosala insolintia magiarulu. —

Espusetiunea din Viena —

este astadi interesulu celu mare, ce preocupa spiritalu — nu numai in Austro-Ungaria, nu numai chiar in Europa, ci in tóte partile globului pamentescu, locuite de popóra cu unu picuti de cultura.

De aprópe díete ani se planuesce, si de trei ani se luera la maretulu opu si — care mercuri'a trecutulu se prezenta — lumei de ardea de dorulu de a o vedé.

Mai de prin tóte partile lunei s'au tramisu produse excelénte de ale ómeniloru si de ale naturei, pentru d'a fi vedutu si admirate de miliónele de cercetatóri ce se asteptau sé concurga la acestu jocu olimpicu, in Praterulu Vieni.

Onorabilulu nostru publicu 'si va aduce a minte, cá noi — in miserabil'a pusetiune a nóstra de astadi, persecutati si prin legi si dripiti la pamentu de guvernulu in cátu abia potemu sé mai resufflámu, am pledatu pentru absentarea nóstra totale de la acésta serbatóre, de la acestu triumfu alu unei stepaniri, nóa inamica de mórté.

Acésta inea nu va sé dica, cá noi n'am avé interesu nici d'a vedé acésta espositiune; din contra ca ómeni aspiratori la progresu si perfeptiune — se cade nu numai sé o vedemu si studiámu, ma éste interesante a cunósce preste totu desvoltarea si importantia ideei ei. Din acestu punctu de vedere noi reproducemu dupa „*Patria*“ din Bucuresci, urmatóri'a schitia despre espusetiunile de pana acuma in Europa, carea éste o viua aretare a modulului, cum acésta ideia succesivminte s'a desvoltatu pana astadi.

„*Espositiunile in Europa*.“ Cu ocaziunea espositiunei din Viena, care va avea locu in cátu-va timpu, credemu cá n'ar fi neoportunu de a dá si câte-va detaiuri asupra espusetiuniloru anterioré.

„In Italia prim'a espositiune de industrie si de belele arte a avutu locu in anulu 1805 la Turin; apoi au mai fostu altele in anii 1811, 1812, 1820, 1827, 1829, 1832 si 1838.“

„Aceea inea, care merita atentiunea cea mai mare éste cea din anulu 1833, care avú de comisari pe Dni Camillo Cavour, Menabrea si Cavalli.“

„O alta espositiune mai avú locu in anulu 1857.“

„Dupa espositiunile din Milan, Turin, urmau cele de la Florentia ce se potu numi natiunale, si in fine espositiunea maritima din Neapoli.“

„Dupa acésta espunere se póte vedea fórté chiaru, cum cá Italia n'a lipsitu de la inceputulu vécului, sé facea la espositiuni cu tóte ca ele n'au fostu asia insemnate.“

„In Anglia cea antaiu espositiune avú locu in anulu 1756, candu se constitul societatea de arte.“

„La Paris, espositiunea din 1798 avea 110 esposanti.“

„Duoí ani mai tardiu o alta espositiune numerá 229 esposanti, si acea din 1802, 540.“

„In anu 1806 se facú o alta espositiune pe „*piati'a Invalidiloru*“; ea numerá 1413 esposanti, intre cari érau Italiani, Svitierani si Belgiani.“ —

„Francia mai facú inca altele in anii 1819, 1823 si 1827.“

„Dupa acésta din urma se facú un'a la fie-cari cinci ani, pana candu avú locu acea din 1849 care numerá 4572 de esposanti.“

„In anulu 1842, se facura espositiuni la Maiensa (Prusia) si Brussella, la 1844 in Berlin, la 1835 in Viena, Madrid si Berna.“

„Se revenimu la Anglia.“

„Anglia reincepu cu espositiunile in anii 1843 si 1845; dara cea mai insemnata fu acea din 1849 la Birmingham. Se mai facura multe alte, dara pe cari nu le enumerámu, cacu au unu caracteru localu.“

„Cea mai istorica fu espositiunea universala din 1851, renumita prin famosulu palatu de cristalu, (Hyde-Park.) Ea avea o lungime de 3048 metri si o largime de 406 si 416, si 17,062 esposanti. Ea a fostu visitata de catra 6,039,135 visitatori.“

„O alta espositiune fórté insemnata a fostu acea din anulu 1865 la Paris pe campulu Elyseiloru. Ea euprindea unu spaciu de 117,400 metri cuadrate, cu 21,776 esposanti si 4,533,484 visitatori. Ea durá 169 díle.“

„In anulu 1862 se tinú la Londra o a duóua espositiune cu 28,635 esposanti si 6,174,450 visitatori.“

„Aceea de la Paris din anulu 1867 durá siepte luni; ea avea 50,000 esposanti; ocupá unu spaciu de 400,000 metri cuadrate si fu visitata de catra díce milióne visitatori. Acést'a éste cea mai bogata in spaciu, esposanti si visitatori.“

„Astadi se pregatesce cea de la Viena, care va ocupá unu spaciu de duóe milióne metri cuadrate, despre a cárei de avoltare si succesu inea — nime nu póte avé intripuire.“

Principiulu — nu person'a!

(L.) Sub acestu titlu venimu a reportá cetitorileru nostri despre alegerele de dominec'a trecuta, 15/27 aprile, in Parisu si in alte siepte departemiate din Francia. Si — asia credemu — pentru unu reportu despre acele alegeri noi nu póte fi altu titlu mai corespundentiu, de cátu: „*Principiulu — nu person'a!*“ Pentru cá — precum vomu vedé, principiulu, nu persónele au invinsu.

Inca trei septemani nainte de aceste alegere, Francia, si desclásita inima si sufletulu ei, Parisulu, cu cea mai mare curiositate a asteptatu sé véda cá — in care direptiune se va manifestá vocea publica la acele optu alegeri suplinitorie pentru Adunári'a din Versalia. Tóte partidele si tóte nuantiele acestora si-a incordatu poterile pentru a reportá invingerea; si nici odata agitatiunea electorala n'a fostu atátu de mare si atátu de intensiva ca astadata, atátu in cele siepte departemate din tiéra, cátu si in Parisu. Despre incordárele si influentiárele partideloru am vorbitu inea in unulu din nrii trecutii, — acum avemu sé spanemu cetitoriloru nostri, cumca resultatulu alegeriloru a consternatu si ametitu pre monarchistii din Francia si insuffla ingrigire tronuriloru europene; cáci democratia, a prinsu tari radecini in pamentulu Franceii, si Francia éste unic'a tiéra pre latulu pamentului, de la care lumea astépta realizarea dorintieloru si ajungerea la limanulu fericitirii sale.

Resultatulu alegeriloru, repetimu, a suprinsu — cum se dice, neplacutu pre dlu Thiers, si a consternatu si nimicitu

pre Monarhisti. Căci în toate cele opt departamente, escipendul departamentului Morbihan carele este „pământul clasic al Legitimistilor“, precum și dîc „Republique Franç“ și ca atare alese deci o unelă a Legitimismului, — în toate departamentele, cu excepția unuia, s'au ales Republicani de soiul lui Gambetta, adică Republicani radicali, s'au mai bine dîcîndu, Republicani adeverați, Republicani de principiu, nu de necesitate.

Pentru Remusat, candidatul Republicanilor conservativi, și mai vertosul alu guvernului, s'au întrepus cele mai de frunte personalități: Thiers, eminentul literat alu Franței, presedintele Republicei și — cu dreptul cuvînt, regeneratorul Franței; Grévy, fostul presedinte alu Adunății de Versalia, unul dintre cei mai onorabili și mai mari patrioți ai Franței; tota aristocrația și toate cele lalte celebrități au lucratură și agitată pentru Remusat, contele, în contra lui Barodet, cetățienul, și rezultatul este: victori'a cetățienului și caderea contelui! căci principiul democrației, ideia republicană a prinsu adance rădăcini în poporul francez și cuventul lui Gambetta, acestui celebru tribu nu și poterioru reprezentante alu Republicei, a luminat spiritele și însufățit toate inimile, astfel, în cătu pôte că și acestu sublimu anteluptatoriu alu Republicei a fostu suprinsu de triumfulu splendidu, ce-lu reportă cauz'a sa, Republic'a.

Bucur'ia Republicanilor și necesarul Monarhistilor este cu atătu mai mare, cu cătu la aceste alegeri pretotindencia a domniului cea mai mare ordine și pace, și cu cătu nici odată alegătorii n'au participat la alegeri în numeroasa de mare ca acuma; căci aprôpe diumetate de milionu de alegători au participat la alegerea din Parisu, dintre cari numai 27000 au votat pentru candidatul Monarhistilor, era pentru Remusat 135,000, — cialalti toti pentru Barodet, reprezentantele democrației.

Insemnatarea triumfulu Republicanilor este cu atătu mai mare, pentru că Barodet, alesul lor, e unu cetățienu fora de vr'o vedia politica, unu barbatu cunoscutu numai din destituirea sa de la prefectura Lyonului, era contracandidatul lui Remusat, e ministru de stat, literat și barbatu de stat eminent și — cauta să marturisim, barbatu de merite în cauz'a eliberării teritoriului francez.

Êta, de ce diseram: „Principiul — nu person'a;“ principiul adevărat, nu person'a a învinsu la alegerea din Parisu, principiul democrației republicane. Și prin acestu triumfu poporul francez, și mai vertosu cel din Parisu, a dovedit acă mai multu de cătu veridodată, că — deși adora pana la idolatria pe barbatii sei binemeritați, — deși betranului presedinte Thiers i-ar redică altariu de cultu personalu pentru marile sale merite, totuși principiul și ideia le redica mai pre susu de toate, acestea fiindu singurul idealu alu seu.

Mai dîca apoi cineva, că poporul francez n'a învinsu din multe sale nenorociri și că nu-si cunose misiunea, cea mai nalta și sublima misiune ce provodint'a a destinatu unui popor: misiunea, d'a face să triumfe în fine, odată pentru totu de un'a, ideia democrației și prin acest'a să se mantuiască lumea de despotismu și tirania și s'ajunga, pre cătu numai se pôte pre acestu pământu, la limanulu de stinătuniu sale!

Serac'a Spania.

Bieta Spania — par' că n'o se pôte scapa de intrigile și conjurațiunile blastematiloru de Monarhisti, acestorui omeni fora natiune, fera sentiu uman și fora Ddieu în inima, — urmarindu numai și numai scopulu lor, d'a stapani și bell poporale.

Septemana trecuta, aceste infernale creatore inscenasera revoluțiune în bieta țiera, dacă guvernului republicanu nu-i succedea a nimici, în a unu spre-dieca ora, planulu Monarhistilor radicali, condui de Serrano, ultimulu ministru-presedinte sub regimulu regiu Amadeo.

În 25 aprilu n. Serrano și cu servii sei ascultători a fostu adunatu gard'a civila, pentru a resturnă pe guvernulu republicanu și prin acest'a a treni Republic'a și restaură Monarchi'a. Guvernulu însa a întielesu de timpurdu despre atentatulu planuit și cu o laudabila energia a consenmatu armat'a republicană și i-a succedut a navală asupra gardei civile silind'o să capituledie; și acest'a fora nici o versare de sange.

În astfelu de impregiurări, Guvernulu a

afiatu de necesitate publică disolverea comisiunei permanente, carea conspiră ne'ncetatu cu Monarhistii și cră activu complice la atentatulu contra Republicei și statului. Se întielege că Monarhistii acest'a disolvere a comisiunei permanente o tienu de o lovitură de statu, și în necesaru și veninulu lor pentru nesuccederea infernalulu planu, ar nimici — dac' ar pôte — și țiera și natiune! Insa — multiamita energiei și întieptiunei guvernului, în momentu sunt cu totulu nepotintiosi.

Disolverea comisiunei permanente firesece o e o „lovitură de statu“, insa — *salus rei publicae suprema lex*. Si cumca guvernulu, în a cărui frunte stă sublimulu C. Stelar, sub scutul caruia numai pôte să scăpe cu pelea intrăga comisiunea sparta, căci poporul — în setea sa de sara resbunare, i îngroză oșale în arena publică, unde conjuratorii și concentrasera armat'a pentru a dă navală asupra Republicei, — cumca acestu guvern, în cunoscut'a-i abnegatiune de sine, a disolvatu comisiunea permanentă numai din nedisponabilă necesitate publică, pentru d'a ascură pacea și linișcea necdinitei țierii, acest'a se vede din decretulu seu de disolvere și mai vertos din impregiurarea că elu, guvernulu, i e asupra-si responsabilitatea pentru actulu de disolvere a comisiunei permanente, carea conspiră cu toate fracțiunile monarhistice, și tiente a convocă Cortesii, (adunarea natiunala,) — pre Cortesii cari ei însii s'au disolvatu, dar dintre ai căruru membri prestodoue sute stau panda în Madridu, pentru a folosi ocașiunea binevenită — pentru restaurarea Monarchiei.

Si nu este îndoielă că poporul spaniolu prin deputatii ce în lun'a acest'a au a se alege, va dă guvernului nu numai indemnitate pentru disolverea comisiunei permanente, ci-i va votă adanca multiamita pentru c'a scapatu țierii și suveranitatea poporului de atentatulu usurpatoriloru de tron și maestate și impilatoriloru de popora.

Diet'a Ungariei.

Pesta, în 29 aprilu n. 1873.

Ambele case ale Dietei țienura astăzi șiedintie, în cari s'au promulgatu legea despre acoperirea recerintiei de cai pentru armat'a comună și pentru miliție în casu de mobilizare, și legea despre bugetulu pre anulu 1873, pentru a cărui dezbateri și statorire definitivă domnitoru magiari li-au trebuitu d'umetate de anu; căci la începutulu lunei lui optovre legea s'a impartitu secțiuniloru și abia la capetulu lui aprilu a ajunsu a se sancționă de catra Maestate! În alte țieri, totă discusiunea asupra bugetului țiene două, multu patru septemani, — la noi inșă se perde diumetate de anu pentru a sporî — deficitulu! — Șiedint'a mai de aprôpe se va țiené în 3 maiu n.

Pesta, în 1. maiu n.

(Răspunsu mai multora și demnu spre luare a minți.) Din mai multe părți suntsu întrebati că: ore există într'adeveru dispuștione legale în privint'a folosirii de limba la judecatoriile regie, și dacă există: cum suna acea dispuștione, mai vertosu dupa ce la mai multe judecatori domni magiari nu primescu planșor: și acete în limb'a română? — Era unu domnu advocatu român din Banatu se lauda catra lume și țiera: „o se vedeti, cum o se facu odată o apelatiune în limb'a română!“ — cugetandu bagu s'emi, că prin o apelata în limb'a română face Ddieu soie ce — bravura, pre candu elu s'ar folosi numai de dreptulu ce i-lu dă legea!

Si pana ce vomu vorbi mai în detaliu în acest'a cauza, destulu de importantă, potemu dice — vitală pentru noi romanii, respundemu astadata cumca: în privint'a folosirii de limba nainte judecatoriiloru, totu acea lege este validă și normatōria, carea stepanitorii nostri au creat'o în cauz'a egalei îndreptății a natiunalițatiloru“, prin carea (întra parentere fia dîca) domni magiari decretara că: toti cetățienii Ungariei, și romanii și slavii și croștii și serbii și svabii și ișidovii — toti împreuna facu pre cavaleresculu magiari, una și nedespărțita natiune: *natiunea magiara!*

Dar — desi prin acest'a tristă lege, și prin tendint'a sa politica se calca în picioara drepturile eterne umane, totuși s'a stracorat în ea unu picu de favoru pentru poporale nemagiare. Magiarii inșă ar vré, ca acea parte a legii ce favorisedia pre nemagiari, să romana literamorta, nepracticată în vieta; căci candu li

aducă minți de ea, facu oștii cătu pumnulu și se versura, că romanulu cutedia a pretiade să seasece legea ce ei insii au facut'o; și mi s'opre face nobilulu magiari că — nici nu essis o astfelu de lege, prin care se asigura folosirea limbei române la judecatori! (Acă nu pôteu să nu multiamimuldoi jude de la tablă regu At. Cimponeriu pentru implinirea detorinșii sale cu jude, dovedindu colegiloru sei lu legea n'mana, îndreptățirea romanulu d'ac folosi de limb'a sa la judecatori și întredundu la censura din acest'a lege cu strictetia prednii candidati de advocatu)

Dar să nu perdemu multa vorba, ci să dăm respunsulu doritu celoru ce atătu de mite ori au reclamatu în acest'a importantă casu. Si credemu că — nu numai pentru respectivi reclamanti, ci pentru fie-care romanu, și mai vertosu pentru advocatii și judecatori nștri, este neapertu de lipsa a acă și a țiené bac în minți cumca:

Fie-care locutoriu alu țierii, în acele casuri, în cari fora întrevenirea advocatului, s'eu în calitate de acusatōriu s'eu de acusatōriu s'eu de suplicantu, personalninte s'eu prin substituitoriu face întrehuintiare de scutiulu legii și de ajutoriulu judeului, pôte folosi:

- a) nainte județiului comunei sale proprie, limb'a sa maternă;
- b) nainte județiului altei comune, limb'a manipularii s'eu limb'a de protocolu a respectivei comune;
- c) nainte județiului cercului seu propriu, limb'a manipularii s'eu limb'a protocolului a comunei sale proprie;
- d) nainte altor județii, fia acelea județii ale municipiului seu propriu s'eu ale altui municipiu, limb'a de protocolu a celui municipiu, la care apartiene județiulu respectivu. (§ 7 din legea pentru natiunalițati, din anulu 1868.)

Judele în casurile §-lui 7 decide a supra acusării s'eu petitiunei în limb'a acusei s'eu petitiunei; recercarea, ascultarea martoriloru, investigarea și alte afacri judecatoriesci, atătu la procedur'a procesuala, cătu și estra-procesuala, precum și la procedur'a criminală, le esopera în limb'a părțiloru litiganti, respective în limb'a persōnelorū ascultate; protocoalele pertraptăriloru inșă le pōrtă în acea limbă, care o alegu părțile litiganti dintre limbele de protocolu ale jurisdicțiuniloru. Dēca în privint'a acest'a nu s'ar pôte medilocî contielegere, judele pôte pōrtă protocolulu pertraptării în ori care limbă protocolaria a jurisdicțiunei, inșă e îndetoratu a splică conținutul lui părțiloru, în casu de lipsa și cu ajutoriulu dragomanului.

Asemenea e deobligatu judele a splică, respective a interpretă și documentele mai însemnate nainte părțiloru, în casu de ar fi redese într'o limbă, pe carea un'a s'eu alta parte litigante n'ar pricepe-o.

Decisiunea de citatiune se compune întru interesulu părții de citatu, de se pôte delocu scirici, în limb'a sa maternă, altcum inșă în limb'a protocolaria a acelei comune, în carea locuesce partea de citatu, s'eu în limb'a oficială a statului.

Decisiunea judeului se aduce în limb'a protocolaria a pertraptării; inșă judele e îndetoratu să o publice, respective să o edeă fie-cărei părți și în acea limbă, în carea o doresce, în cătu acea limbă e un'a din limbele protocolarie ale jurisdicțiunei, de care se țiene judele (§ 8 din amintit'a lege.)

La toate procesele civile și criminale, cari trebuescu continuate prin întrevenire advocatiale, la forurile de prim'a instantia, atătu în privint'a limbei procesuale, cătu și în privint'a limbei pentru sentințele ce se vor aduce, pras's'a de pan'acuma se va sustiené în totu loculu. (§ 9.)

La oficialele cărții funduale, și din respedtu pentru inspectiunarea județiului, e de folositu limb'a manipulariunei respectivului județiu; inșă de o dorescu părțile, atătu decisiunea, cătu și estra-sulu să li se estradē în limb'a oficială (magiara) a statului, s'eu în un'a din limbele protocolarie ale acelei jurisdicțiunii, pre alu carei teritoriu se afla oficiulu cărții funduale. (§ 11.)

La procesele apelate, dacă acă nu s'au continuatu în limb'a magiara s'eu nu sunt provodite cu documente magiare, județiulu apelatoriu, atătu cesulu, cătu și documentele, încetatu lipsa, le traduce pe magiarese prin traducători autentici, cari vor fi aplicati la județiile apelatorie cu spesele statului, și essamina procesulu în traducere acest'a autentica.

Județiulu apelatoriu va aduce deciziunile, decisiunile și sentințele în totu în limb'a oficială a statului.

Retramitindu-se procesulu respectivei prime judecatorii, acest'a va fi detorata să publice și respective se concluseru, decisiunea s'eu sentințele decatoriei apelatorie fie-cărei părți în acea limbă, în carea acest'a o dore în cătu acea limbă ar fi limb'a manipulariunei județiului s'eu vr'o limbă protocolaria a jurisdicțiunii. (§ 12.)

Êta, acest'a e dispuștionea legii pentru natiunalițati, cu privint'a la folosirea limbei în procese, atătu civile, cătu și criminale. A parte a legii este conformata dispuștionea referitorie la folosirea limbei în administratiunile municipialorū. Ocașionalmente vomu pulegea pentru natiunalițati întregă, pentru care romanu celu ce nu șie s'eu n'are la acest'a lege, să șie și cunoscă puștinulu de ce i-a datu stepanitorii lui magiari.

VIENA, în 1. maiu 1873.

Șie că nu voiu fi eu singuru, care referediu în aceste momente serbatoriesci de cele ce se petrecu astăzi în capital'a imperului cu două capete, în Viena, — ba chiar creșt'vr'o pēna cu multu mai destra și-a luat'și va luă timpu, ca să descrie cu viue coloratulu și decursulu serbatorii, ce astăzi șiede în Prater-ulu vechiu Vindobone. Nu încercă însă așă amanunteloru, ci me voi stringe la cele mai essentiali ce să fiescu iute, — lasandu descrierea detaiata și aprile meritoare — pentru o pēna mai compo-

Abia se ivise sōrele preste virvulu nului s. Stefanu — și mai totă Viena e în câșcior. Nu este în totă cetate așă mare omenie carea să nu grabesca cu toalet'a, pentru a șigă ca să se angagiēdē pre vre o trasușă duce mai iute acolo, unde astăzi este prezentata totă lumea — și ca să admire ductele manelor omenesoi: toti curgu în acedreptiune.

Am ajunsu și eu între alții în gradina — pentru cōțeva timpu — a lui în Prater. Doriamu a vedē multe, ba totē, inșă — numerulu multimei me șie să me îndestulescu cu pucinu, cu forșă cinu. Din toate părțile vediu fugindu în ecōș și în ecōș: unii doriau ce vedă unu altii, alt'a, — er nu pucini se grabiau a-luorulu, — căci inca nu erau tōte aragiat depliniu. La 9 ore nainte de amēdia eră să șchida rotund'a, inșă nu erau tōte pregatite în tempulu din urma este — chiar minune de potutu să seversesca manele luoratoriloru erău legati de acesta întreprindere. Abia ni potutu șfă unu locu, de unde se potiu privește multime. Nu era unu punctu în preșă unde să nu se fi statonatu vr'unu fotografu cu aparatulu seu, ca să fissedie reprezentatiuni omenesoi, concentrați aici. Preandup or'hestrulu —, se aude o salva și a fanfara. S'au antiția apropierea ospetii imperiali, în gradina espusetiunei. Peste se ivira Maestatiile Sale, înocite de pōrd de corona a diverselorū stata și de principaștriaci. Me credemu a fi la turnulu babilon candu din tōte părțile sunu în nenumerate „se trasescu.“ Er a or'a a două-apre-dieca. D'ospetii acceptati și-au ocupatu locurile de așău începutu ceremoniele conformu programulu MSa și împinatu, cu cuventării din parrectorelui generalu, baronulu Schwarzenberg și a protectorelui espusetiunei, arhiducele rolu Ludovicu, er din partea ministrului dîntu, principelu Aerspergu și din a primu Vieni, Dr. C. Felder și au exprimatu multu pentru inițiativa și spigninulu datu acest'așprinderi. Imperatulu a respunsu tuturor stor'a. — Cătra o ora dupa amēdia ospetieriali visitara despartia mentele palatulușetiunei, petre candu în fie-care despartia cam pucinu timpu, er dupa aceea se depMultimea spectatoriloru inșă nu se îndăpana cătra trei ore.

Intre ospetii straini erau principele de olanda al Prusiei, principele de Wales, principele de coroana a Danemarcei si alti o multime. —

Romania este reprezentata in prima linie prin produsele pamantului sau: graun, secar, sucurodiu, vinuri, sare, diverse metale, petrol etc. Asemenea este reprezentata si industria marna prin lana, poi lucrata, diverse instrumente si mobile etc. toate produse in tara. Intre cele espuse se afla si unu pachetu cu nesipu de aur spalatu din alva Oltului si unu albumu cu mai multe tipuri in aquarelu — reprezentandu costumulu tieraniloru romani si diverse mari ale tieriei.

Loculu destinatu Romaniei in palatiulu industria alu espusetiunei este intro Rusia Japonia pre o suprafacia de vro 450 metrii patrati.

Pesta, in 3 mai.

Colonele Albinei au spus'o de multe ori totu repetiescu, ca pototicii dilei in statulu nostru, dd magiari cu politic'a loro, inaurata de la 1867 incooi, nu potu ave viitoriu. Cadi incepu a li deplange s'ortea cea decadiuna acestoru dd. chiar si aceia, cari totu li galau, si se prefacea ca ii iubescu si stimedia. Ina intre altele merita a lua notitia despre cele publicu „N. Pester Journal“ in numerulu de mai de unadi. Amintia f'oa intr'unu titulu de fondu, v'raa lacime de crocodilu supra st'arei decadiune a statulu nostru, intreandu ca — *ce ord statulu nostru nainte de doi ani?* — si ar cutediatu nainte de doi ani unu ministru austriacu a pune at'atea pedece unei inprinderi mari de stat, ca si cum este intranderea de banca natiunala unguresca, de creditu si escomptu? — Amintia f'oa puva via pentru tote — pe fractiunea formata in celu partitii de akiste; dice ca ea, acca fraone, face de nu ne mai stima strainii. Noi din arte-ni venim a reflecta: ca nu de curendu maia fractiune in parlamentulu ungurescu de causa decadiunii statulu magiari, oi lips'a morala, de adeverata priocpere a timpulu si interesulu, lips'a de putere de vietia!

Cine a mai auditu v'rodada se se pota atienat la putere in vre-unu statulu vreunu reana, carele luca atatu de fora capu, pururia contra poporaloru tieriei, pre cum luca regimulu nostru? Apoi — nici o fapta fora redata. Cum impiledia si astadi poporele de sub asia va veni mane — poimane timpulu de vor impila si pre ei alii.

Atunci vor vede ei, ca se nebuni si rei fostu; er poporale nu vor fi in stare de a-i compatimi.

Ce pre noi mai multa cauta se ne dora este ca atatu de multi de ai nostri s'au ingatatu domniloru si li ajuta a merge si a ne duce pre noi spre prapaste! Scimuz noi, ca schimandu-se imprejurarile, acci r'atociti ai nostri er fi cei d'antaiu, cari vor da cu piciorulu in omni, caroru astadi servescu; scimuz noi ca — iute vor se vina er la noi, vor se bata la f'a poporulu, dar — credemz ca poporulu li da cu usi'a in capu. Vor apelat la bunavoina aloru domni n'oi, dar accia li vor cunosec alienitatea si nu li vor primi; ba multi strainii ar vor ride de ei, — buna ora cum ride inca acum f'oi'a un'uresca „Magyar Polgár“ de putatulu romanu de akistu, dlu Petru Nemesiu, anisandu-lu t'orte, pentru ocupatiunea cea alta, ce avu — in timpulu ferieloru cu v'arirea cuventariloru sale, t'ienute ca deputatu Camer'a reprezentantiloru! Intr'adeveru tota meca ar fi indreptatita d'a intreba pre atari romani ca: — *„Ce naibei ati venitu la Dieta? — ca ca se si aredati naintea lumii nulitate?!”*

Colnicu, cottulu Carasiu, in aprilu 1873.

(Unu preotu deachistu suspinsu de la ceitu are putere a suspinde pre unu preotu scutu.) In anulu trecut, nrulu 72 ala pre preotulu diariu „Albina“, amu fostu necesitati a fi in publicitate cu unu articulu, in care am arendu: *cum unu preotu deachistu suspinsu pre legulu seu.* Acuma ni lamu voi'a a impartesi publicu unu lucru si mai neaudit si de aceea interesantu — nu numai pentru noi mirenii, ci pentru cleru si mai alesu pentru capulu biseriei nostre. Voimuz se impartesimuz unu faptu plinitu si adeca: Cum totu acelu preotu amu suspinsu, inna ca deakistu — are putere a suspinde pre unu preotu onestu si iubitu de popu.

Mai nainte inna de tote aflamu cu cale a se cunoscutu o. publicu numele acestui pasaru potinte Elu se chiama *Aleca Capetianu*,

frate de cruce alu ablegatulu pop'a *Aleca*, caci ambii au mancatu si beutu la alegerele distali trecute — din banii poporulu, impartiti prin deachisti — pentru incatenarea poporulu dela care i-a scosu. Intre acesti doi frati conjurati contra binelui poporulu nu este nici o deosebire in faptele cele bune, inna care de care se n'isuesce a intru ce pre celalaltu in fapte urita si scandalose, cari tote le potemu proba, inna ne dore inim'a de at'ata decadiunia si nemorala a luminatoriloru poporulu. — Ascultati romani, a cui avatu ati urmatu — si invetiati barem de aci nainte a deosebi pre binevoitori de c'atra nepretenii vostri!

Este cunoscutu ca popei *Aleca Capetianu* i succese la alegerea de ablegatu din anulu trecut a seduce partea cea mai mare a alegatoriloru prin beuturi spirituose de votara in favorea asupritoriloru poporulu. In urma acestui meritu fa incarcatu de gratia celoru de sus, in celu nu s'a sfitu a suspinde pre bunulu nostru preotu natiunalistu, *Demetriu Perianu* de la tote functiunile in si afora de bisericu, — firescu fiindu basatu pre spriginulu celoru dela putere. In urma ne mai potendu-se suferi abuzurile sale, fu suspinsu din partea ven. consistoriu pre unu anu de dile. Dar ca favoritul celoru de sus si in asemenea pusetiune functiunedia in tote trei parochiele din Colnicu, ba in a se lauda si sb'era pe strada, ca elu nu recunosec suspinderea din Caransebesiu, caci nu Popasu l'a tunu la hirotonire, ci *Chongelatiu* si prin urmare nime sub aore nu-i pote lua puterea chieiloru din manele lui, nici hiar pre unu momentu.

Basatu deci pre acesta putere, veni in domineca s. pasci ca si unu pasia in bisericu — si fiindu rondulu preotulu nostru *D. Perianu* ca se celebre s. missa, a luat s. ornamente, s'a imbracatu, si cu o cautatura feroce i dise dlu preotu *Perianu*: „*Acuma cara-te, caci eu sum verhovniculu; eu slugescu si nu tu; tu nu esti popa, ci eu!*“

Preotulu nostru, ca se nu se intemple vre-unu scandalu mai mare a esitu afora din bisericu impartasindu-ne intemplanca.

Noi, poporulu, avendu in vedere ca e invierea domnului, de care tota crestinatatea se bucura, n'am voitu se facemuz scandalu, dar n' t'ienemuz de detorintia a atrage atentiunea Ill. Sa dlu eppu si a ven. Consistoriu diecesanu, rogandu-i ca se puna odata stavila at'aroru scandaluri, si a nume: 1. Ca se h'inevoiesca a op i pre suspinsulu preotu *Aleca Capetianu* de a mai suspinde pre bunulu nostru preotu *D. Perianu*. 2. Sa se opr'esca pre preotulu *A. Capetianu* si pre companionulu seu, docintele *Moise Crina* de a mai ambla noptea ca n'isca vagabundi bucinandu prin sat, conturbandu si pomenindu omenii din somnu. 3. Sa se aiba autoritatea biseric'esca in vedere ca aceste spirite negre si despoiate de totu semtiulu moralu ambla di'a si noptea prin birturi, unde — spre rusinea nostra, si a tuturor crestinitiloru, indeplinescu cele mai urite fapte spre scandalizarea poporulu presente. 4. Sa se aiba in vedere ocarmuirea biseric'esca ca acesti luminatori se lau'a ca numai se puna man'a pre preotulu nostru *D. Perianu*, i vor da ei de capu; din care causa nici ca mai cutedia preotulu nostru *P. a est* afora din casa, ca se si caute de functiunile oficiulu seu.

Luandu-se deci in vedere aceste fapte scandalose a acestoru omeni intunecati, ce se numescu luminatorii poporulu, se dispuna autoritatea competinta a delaturat reulu din mediloculu nostru, caci la din contra vom fi siliti pre langa dorerea inimei nostre ca crestini si romani a cercu vindecarea reulu pre alta cale, ceea ce ni-ar parea forte reu, deca am ajunge pana acolo. — Seu ce se facemuz al'a, oandu in bisericu *A. Capetianu* comite scandalu preste scandalu, er in scola e ca pastiu, caci docintele t'iene scola in birtu si di'a si noptea, cu pop'a colegulu seu de birtu dandu scolariloru ferii preste ferii. Eta unde amu ajunsu sub acestu sistem demoralisatoriu! Nu e de vina poporulu ca jace in intunerecu, ci neobnoicii de luminatori, cari sunt spriginiti de acria pentru a caroru planuri diavolescu luca. Domne, dar pana candu mai avemuz d'a suferi astfelu de pedepsa si batjocura?!

Mai multi Colniceni.

Chesintiu, in aprilu 1873.

Desi ne dore inim'a a veni nainte lumii, ca se aretamuz peccatele acelor'a, cari sunt chiamati a indrepta peccatele si rolele ce s'arivi intre noi, totuzi ne mai crediendu noi ca peccatele omeniloru, carora li este incredintata conducerea nostra, s'ar pot' delaturat in altu moda

o facemuz si acest'a, socotindu ca dora se vor rusina de lume si se vor indrepta. —

Unu reu mare ce voiescu a prinde radacina in comun'a nostra este *serbismulu*. Mai deunadi angulerulu paditoriu ne scupa de unu mare propagatoriu alu serbismulu, si mai credeam ca vom f'iscapati pentru totud'una; dar ce se vedu tooma cu ocaziunea inmormentarei acestui mare filo-serbu, preotii nostri din preuna cu invetiatorulu — n'uscila alu cui indemnuz si din ce causa, i s'aversira functiunile de inmormentare serbescu, ba — ce este mai multu, dlu invetiatoriu inveta si pre copiii de scola mai multe cantari serbescu, facendu-i ca se le cante eu acesta ocaziune. Dar este ocaziune frumusu din partea dloru — reotii si a dlu invetiatoriu? Noi scimuz si t'ienemuz bine minte, ca preotii nostri *Nic. Stoianovicu* si *Moise Dimitrescu* precum invetiatorulu nostru *Trifonu Cornia*, s'au declaratu in mediloculu nostru o sunt romani adeverati si ca se lupta pentru interesele nostre romanesco, dar dorere dloru nu intielegu seu nu v'reu a intielege de locu interesele nostre dupa cum areta fapteleba inna se silescu a strica — cu deosebire cestu din urma si aceea ce au facutu bravii sei antecesori. Pana candu inna totu asi! Pana candu se fimuz siliti a mai vede atari lucruri scandalose?!

Mai multi plugari.

Alba-Julia, 28 aprilu 1873.

In nrulu 28 alu stim. diarnalu „Albina“, publicandu-se din p' rtea comitetulu arang. de balulu tenerime romane din Buda Pesta — socot'a despre contributurile incurse in favorulu scopulu arangiarei, dintre marimosii contributori publicati lipsescu — nu sciu din a cui erere — unii, de la cari subscrisulu am colectatu suma de 5 fl. v. a. si anume: dlu protop. gr. cat. din Alba Julia, *J. Elechesiu* a contribuitu 2 fl.; dlu advocatu din Alba-Julia, *Ioane Cosieru* 2 fl., era subscrisulu 1 fl. v. a.

Spre liniscirea acestoru domni contributori, si pentru rectificarea mea, ve rogu dle Redactoru a publici a aceste pu'ine ronduri, mai adaugandu, ca sum'a colectata am tramis'o la Redactiunea „Familiei“, er de aci s'a transpusu mentionatulu comitetu arangiatoriu. *)

M. Cirlea.

Varietati.

† (Necrologu) *Mihailu Velcesanu* pictore in Bocsia-montana si-a datu sufletulu in manele creatorulu mercuri, in 23 l. o. dupa unu morbu abia de doue dile, in etate de 63 de ani, — lasandu in doiu pre soci'a s'a *Persida*, pre fiulu seu *Joane* preotu gr. or. si pre ficele sale *Elena*, *Maria* si *Ana*.

Reposatulu fiindu esemplariu de onestitate, zelosu luptatoriu pentru causele nostre biseric'esco-nationali si pururea modestu — s'a bucuratu de stima generale si este deplansu de multe comune din Banatu, ale caroru sante biseriei sunt infrumusetiate cu icone facute de manele sale.

Fie-i tierin'a usiora si memori'a nesuitata!

(Numerulu diariiloru in Romania.)

Dupa-ce de unu anu incoi se mai nascura vr'o dice, si mai apusera vr'o doue-dieci de g'zete, Romania numera astadi 47 de diare: In Bucuresci 24, si a nume: „Romanulu“, „Pressa“, „Trompata Carpatiloru“, „Telegrafulu“, „Poporulu“, „Impartialulu“, „Patria“, „Columna lui Traianu“, „Revista sciintifica“, „Archiva Rurala“, „Inginerulu“, „Dreptulu“, „Reforma“, „Gazeta Medico chirurgicala“, „Ghimpele“, „Monitoriulu Oficialu“, si „Monitoriulu Ostoi.“ In limba franceza 4: „Jurnalulu de Bucuresci“, „Romania“, „Aliantia Latino-Rusa“ si „Albina Romaniei.“ In limba germana doue: „Posta Romana“ si „Epocha.“ Un'a in limba greca: „Aurora.“ In Iassi se publica 7 diarie: „Uniunea-Liberala“, „Convorbirile Literari“, „Curierulu“, „Curierulu de Iassi“, „Noulu Curierulu Romanu“, „Publicatiunile Oficiale“, si „Vocsa Aparatoriului.“ In Galati doue: „Gardistulu Civicu“ si „Vocsa Covurluiului.“ In Braila doue: „Cetatenulu“ si „Lanterna.“ In Romanu un'a: „Armonia.“ In Bacau trei: „Gazeta de Bacau“, „Observatorulu“ si „Bulletinulu Comunalu.“ In Berladu un'a: „Semanatorulu.“ In Botosiani un'a: „Independentulu.“ In Bolgradu doue: „Echoulu Bolgradului“ si „Jalpagulu.“ In Teleormanu un'a: „Teleormanulu.“ In Focsiani un'a: „Gazeta de Focsiani.“ In Craiova trei: „Aurora Craiovei“, „Adeve-“

*) Smin'a nu s'a facutu din partea redactiunei. R e d a c t.

ruia“ si „Gazeta Craiovei.“ — Cinci dintre aceste foi aparu de s'iese ori in septemana, celalalta de trei, de doue ori, unele chiar numai o data. Cateva foi periodice, cum d. e. analele societatii academice etc. nu sunt enumerate mai susu. —

[g] (*Daca io asi fi Papa!*) „Inchipuiti-ve, iubiti cetitori,“ — s'ria unu iesuitu in diariulu papale „Fanulla“ din Roma si estragemuz dupa „Republique française,“ — inchipuiti-ve unu omu in patu, care desl patimescu de adencimea betranetieloru — 80 de ani fiindu — la minte si la inima inna este intregu si sanatosu. Acestu omu cetesce, dupa datina sa, seu pentru ca vre se-si petreca timpulu, cetesce cu mare diligetia diariale. Ce se dica si cum se se porte densulu, candu in aceste diaria afla numai notati, cari de cari mai sentatiunali, despre decadiunia sa, astfelu seu in asemenea modu stiliate: „Asia se vede ca naltulu morbosu a scapatatu cu totulu si s'apropia de Domnulu...“ — „In tote partile Europei s'au tramiaz curieri, pentru de a conchiam Cardinalii pentru eventualitatea unui Conclaviu.“ — „S'au facutu deja tote pregatirile pentru t'ienerea Conclaviului, caci Santia sa in scurtu va se si desu sufletulu in manele Creatorulu.“ — Intr'adeveru, omulu pote ave ficatu forte sanatosu, si totuzi pote mori de veninu, candu cetesce astfelu de notitie nealite. Diariatii, bagu sem'a credu a-si face priu acest'a detorintia de diariati, inna neocotiti de ei amarescu numai vietia santulu Parinte. Daca io asi diace in patu si asi ceti in diaria a urmatorii mei grigescu a face dupa m'ortea mea strafarmari in casa mea, asi sari, pre onorea mea, din patu si asi da cu ori ce mi-ar veni la mana, in acesti impertinenti eredi sau urmatori ai mei, si ii-asi bate de ii-asi uicide, astfelu, ca nu ei cei ce ridu nainte de timpu, se mi urme mie, ci eu — loro! Si batendu-ii cu ciomagulu, de se li ven'iesca pelea, li-asi dice: „Voi, vagabundiloru, voi nemerniciloru, eta-ve ereditatea, pentru carea mi-ati postitu m'ortea si dupa ce ii-asi fi batutu, de multe septemani ii-ar ustura pelea, asi dori se moru, si eu dulce indestulire de sufletu asi mori. Eu in na — dorere, nu sum Papa!“

[r] (*„Draculu“ in vorba.*) Banatienii, si cu deosebire Carasiani, au datina de pomenescu neincotatu pe „Draculu.“ Mai totu ale trulea cuventu e: draculu. Se'n'tielege ca suplinescu multe alte cuvinte, parte identice, parte sinonime prin usu, precum: defelu, nimenea sel, Astfelu unu Carasianu, aprupe de Oravitia, voindu se dica ca: „Defelu nu-mi trebuie altu popa decatu numai pre Tine,“ se pronuncia: „*Draculu i trebuie altu popa decatu pre Tine!*“ — Altu Carasianu, asideria langa Oravitia, prevediendu alegerea de jude comunalu si voindu a-lu asecura pre respectivulu — care-lu tracta cu rachiu — cumca: „Nimeniu nu trebuie altu jude de catu pre Tine“ i dise in tonu solenu: „*Draculu i trebuie chinezulu, (jude) de catu pre Tine.*“ — O muiere, la gura catu pumnulu, certandu-se cu vecin'a sa, asemenea gurateca, pentru ca acest'a i facuse grea invinovatie: „i-ar fi furatu ouale din cosnita“ ce era acatiata in coltulu casei, vrendu se asecura pre invinovatioria vecin'a ca: „Eu defelu nu m'am apropiatu de casa Ta,“ i dise: „Eu draculu s'a apropiatu de casa si cosnita Ta.“

[u] (*Cum ti se mai impare de statutulu ornicu?*) intreba unu invetiatoriu pre unu preotu; era Santia Sa respunde: „Suntemuz dati deplinu in vointia poporulu. Poporulu s'alege preotu dupa placere si — capriciu. Suntemuz siliti a i ne inchina si la capricia. Pentru nimica al'erga si ne acusa la Consistoriu, si e isteti pe poporulu intru a cautu nodu in papura. Asia buna ora acum cativa ani, poporeni din T. s'au dusu la Consistoriulu din Caransebesiu de s'au planu asupra preotulu betranu, pentru ca „a mestecatulu eureschiulu cu pasulea (fasolea) candu a mancatu la pomena — in casa lui N. N.“

[j] (*Justus de Liebig.*) in timpulu presinte celu mai mare reformatoru alu economiei de campu, marele magistru alu chemiei si neustenitulu scrutatoriu alu naturei, a reposatu in Munchen, in etate de 70 de ani. La pomp' s'a-i inmormentare au fostu reprezentate tote facultatile sciintifice din Germania.

[a] (*Diastrelu archiducesei Gizela.*) ficei MSale imperatulu, precum aflamu din foile vienesce, sunt: 220,000 de f. v. a. pre fie-care anu; care anuitate se va da archiducesei Gizela, ac'u princip'esa, din casa privata a MSale imperatulu.

— (Starea semenaturilor.) dupa scrierile vinu de prin toate partile tierii, pana dilele trecute a fost preste totu imbucuratoria si promisese unu secerisii, cum de multu n'a mai avutu tier'a. Plói'a multa in sa, si mai vertosu gerulu, se fa stricatu multu, desclinitu vieloru. In multe parti a si ninsu septemana' acést'a.

— (Societatea de lectura „Petru Maiorilor“ din Pesta) de la 1. maiu n. si-are localitatea in strad'a Vatiului, nr. 12, etagiulu 3, cas'a dlui Georgiu Mocioni. Acést'a se aduce spre sciintia tuturor celor interesati de acésta societate.

(O nenorocire din negrigintia.) Flacar'a de petrolu a sferisitu viét'i'a unei muieri in Sadova. Nenorocit'a se folosia de lampa cu petrolu. Intr'o séra cáutandu ceva s'a suitu cu lamp'a in podu, unde din negrigintia s'a versatu pre ea petrolu, care aprindiendu-se a mai mistuit'o, pana candu dede de ea barbatulu seu, care cercandu a potoli flacar'a, s'a arsu si elu fórte tare. — Pre cátu e de mare folosulu, ce ni lu dá intrebuintiarea lampeloru cu petrolu, pre atátu de multa bagare de séma se cere ca se avemu, candu amblámu cu ele. —

(Unu omu cu capulu taiatu vorbesce.) Unu belgianu cu numele Van din Eyode, in etate de trei-deci si doui de ani, locuia cu mai multi din compatriotii sei unu otelu mobilatu, strad'a Marcade. —

In a diminétia nevedindu-lu esindu dupa obicei, otelierulu se sul in camer'a sa, situata la intaiulu etagiu spre curte. Elu fuse cuprinsu de o spaima la vederea ospelui seu care jacea in mediloculu camerei inecat in sangele seu. Acestu nenorocitu, intr'unu aceu de nebunia si taiase gatulu cu unu briciu; ran'a avea o adancime de siepte centimetre si o intindere de optu-spre-diece centimetre; capulu nu se mai tinea de corpu de cátu prin arter'a carotida.

Credindu-lu mortu, otelierulu alergá se insoiintiedie comisarulu de pelitru. Acestu magistratu, transportandu-se la faci'a locului, fuse surprinsu audindu pe acestu individuu vorbindu inca:

— „Omora-me? dicea elu.“

Unu mirosu de sange se respandea in apartamentu. Comisarulu politiei deschise feréstr'a si apoi cobori in curte, spre a tramite se caute unu caru.

Imagine-si cine-va spaim'a de care fuse cuprinsu comisarulu, candu urcandu-se in camera gasi pe aceiu individuu in picioare, stirnandu-i capulu pe peptu, si silindu-se se inchida feréstr'a.

Dupe ce o inchise, nenorocitul cadit cu greutate pe parchetu.

Cu tóte cá capulu seu fuse mai despartitu de corpu, totusi a supravietuitu inca dóne spre-diece óre, dupe ce-si taiase gatulu.

(Dreptulu.)

(Ópeti neplacuti in partile Carasiului.) Muscele golumbace sosira fora de veste in aceste parti. In urm'a muscaturei lor se otravira si crepara mai multe vite de casa. Economii nostri sunt impededati prin acést'a la sematurile de primavéra. Multele medilóce — unsori paturóse, ce s'au probatu contra acestoru dusimani, n'au avutu rezultatulu doritu. — In urma aflara economii o medicina, carea s'a probatu de cea mai buna contra musceloru golumbace. Economii nostri o numescu *boza*. Credemu cá facemu placutu servitiu, comunicandu prepararea ei pentru cei-ce nu o cunosc.

Boz'a se prepara in urmatorulu modu: Se ia: 4 lb. sementia de canepa, 4 lb. sementia de curcubita, 1 cornu de berbece taiatu in mai multe bucáti, 1/2 lb. cucurudiu, si déca ai si 1/4 lb. unsóre rinceadá de porcu.

Acestea tóte se mesteca bine la o lalta. — Luámu unu olu stremtu la gura facemu cu sula o gauritie in fundu, bagámu mestecatur'a in elu si lu astupámu bine cu pamentu. — Mai departe sepámu o grópa in pamentu si bagámu in ea o óla ca de 2 lb., pe a cárei gura punemu fondulu olului, care inoa trebuie se fa in pamentu de unu latu de mana si prelunga, elu intárimu pamentulu ca se nu se restórne. Dupa acést'a facemu focu pre langa elu ne'ntreuptu 10—12 óre. In urm'a ferberii casionate prin focu, din matoriele mestecate se strecóra de sine prin gaur'a olului in — óla unsórea, numita boza. Ungandu cu acést'a vitele, — nu se apropia de ele muscale golumbace, cáci mirósa fórte greu.

(Portare renitenta in contra unei judecatorii.) „Neues Pester Journal“ din dilele acestea si spune, cá in Lyutha, cottulu Ungvár — nu, se scie din ce cauza, si la alu cui indemn s'ar fi portatu poporulu renitentu in contra judecatoriei de acolo, facendu-i amenintári. Ministrulu de interne, avisatu fiendu de acésta intemplanare, a ordínatu indata pre cale telegrafica, ca Comand'a militara din apropiere se ide mesurare necesari; ér vicecomitele se investigedie caus'a si pre atitatori.

(Multiamita publica.) Excelentia Sa dnulu ministru reg. de cultu si instructiunea publica prin nalt'a ordinatione de sub nrulu 8150 a. c. a donatu 10.000 fl. pentru edificarea unei scóle comunale in opidulu Varadia.

Vinu dara in numele intregi comuna a aduce pe calea publicitatii cea mai profunda multiamita Excelentiei Sale, dnului ministru de cultu si instructiunea publica pentru acestu ajutoriu. Totu asemenea multiamita priméscu si Il Sa dlu Antoniu de Max, inspectoru reg. de scóle — pentru staruintiele sale neobosite in acésta privintia. *Josifu Caimanu*, prim.

Avisu!

Se aduce la cunosciint'a o. publicu, cumca cunoscutulu artistu romanu, *J. D. Jonescu*, la cererea mai multor'a va veni din Caransebesiu pre câteva dile in *Bocsia-montana*, unde s'a resolutu a produce unele piese teatralei.

Deci subscrisii din incredintiarea mai multor'a ni luámu libertatea a invitá cu tóta stim'a pre on. publicu din locu si giuru si pre toti iubitorii si partinitorii de artea frumósa, ca se nu pregete a luá parte si a dá posibilulu spriginu intreprinderi mentionatului artistu.

Representatiunile vor avé locu in 23 aprilu v., sér'a si in dilele urmátórie in *Bocsia-montana*. —

Bocsia-montana, in 16 aprilu v. 1873.
Joane Marcu, *Joane Tina*,
docinte. docinte.

Rogare.

Onorab. Redactiuni cari binevoiescu a tramite gratis cáte unu esémplariu din pretiutele loru diurnale pentru societatea de lectura „*Petru Maior*“, sunt cu totu respectulu rogare ca se benevoiescu de aci nainte a le adresá la nóu'a localitate a societáti: *Waltzner-Gasse Nr. 12*.

Buda-Pesta, 29 aprilu 1873.

Georgiu Vuia mp. *Gavrila Mihalyi* mp.
secretariu. v.-pres.

Conchiamare.

Conformu decisiunei dto 13 aprilu a. c., onorabil'a junime romana din Buda-Pesta este invitata cu tóta onórea a participá la siedinti'a tienenda *domineca 4 maiu a. c. 5 óre d. a.*, in localitatea societáti de lectura „*Petru Maior*“ (*Waltzner-Gasse Nr. 12*)

Pesta 2 mai 1873.

Atanasiu Barianu,
presiedinte ad hoc.

Loteria filantropica, pentru terminarea bis. rom. din Deva. Sortituri 250 Obiecte,

de auru, argintu, cristalu, porcelanu, diverse, metaluri, lemuri preciose, tablouri in oleiu, bogatu incadrate, manufacture elegante si artistice lucrare; mai multe serviciuri de masa de argintu, una brozia de treidiece galbeni, tóte obiectele in valóre de 3500 fiorini. — Nici unu obiectu nu este de pretiu mai micu de 5 fl. v. a. cele mai multe valoré dia de la 20—100 fl.

Pretiulu unui losu 50 cr.

Tragerea loteriei in lun'a lui augustu 1873, in prim'a dia a adunárii generale a asociatiunei pentru cultur'a poporului romanu, din Deva.

Obiectele cáscigate se vor spedá reclamanu pana la 30 septembre a. c.

Bilete de loteria se potu aflá si la dn'a *Constantia de Dunca-Schiav*, presiedinta comitetului loteriei in Deva.

Rogámu pre toti Romanii a spriginá acestu opu de binefacere. —

Espositiune publica in DEVA!

In dilele de 13, 14, 15, 20, 21, 22 vor fi expuse tóte frumósele obiecte ce s'au donatu, pre séma loteriei infiintate pentru terminarea Bisericei romane din Deva.

Tacs'a de Intrare 10 cruceri.

La espositiune mai multe domne si domnisióre romane vor vinde losuri pentru Loteria.

493/873

Publicare licitatiunale.

Conformu decisiului emanatu sub nr. 493, in caus'a esecutiunale a *Henri Frusiu Marcu*tiu, contra lasamentului lui *Pavelu Veresiu*, averea nemobile constatatória din una casa, intravilanu si 1/4 de sesiune estravilanu, pretiuite la 1782 fl, nu altu cum din un'a via, pretiuita la 355 fl. tóte cuprinse in fói'a de sub nrulu 132 a cártii fund. din *Apotelek* (*Mocra*) si scrise pe numele succesoriloru convincatului, — pe langa depunerea de 10% ca vadiu, corespondietoriu pretiului primitu de suma licitatiunale, la cas'a comunale din *Apotelek* se va vinde in 30 aprilu 1873 nainte de média-di la 10 óre cu pretiulu estimatiunale ori mai susu de acéla, — éra in 30 maiu 1873 totu acolo si in acelesi óre — si mai diosu, adeca sub pretiulu de estimatiune.

Conditiiunile sunt urmátóriele:

Cumperatoriulu este detoriu a prim'i asupra si servitutele intabulate in favórea veduvei lui *Joane Veresiu* pentru apanagiu pana la mórte si dreptulu veduvescu intabulatu in favórea veduvei lui *Pavelu Veresiu*, mai departe o tertialitate din pretiulu vindárii in care se compunu si vadiulu, a o solvi numai de cátu la manele judelui esecutore, éra a dóu'a tertialitate d'impreuna cu percente de siesse, de la diu'a licitatiunei computandu, in dóne lune, a trei'a tertialitate cu interese de 6% in patru lune a o respunde la acestu tribunalu regiu.

Dupa respunderea primei rate din pretiului de vindiare cumperatoriulu de locu intra in posesiunea factica a realitátiloru cumperate, inse dreptulu de proprietate lu va cáscigá numai dupa respunderea pretiului intregu, pe caea transcrierei in cartea fund.

Competintiele pentru transcriere are a-le suportá numai cumperatoriulu. Cu o cale acei creditori ipotecari, cari nu locuiescu in loculu de resiedentia séu aprópe de acésta autoritate de cárti fund. sunt provocati, ca conformu §-lui 433 a proc. civ. se-si ordínedie mandatarí din locu si numele acelor'a se-lu faca cunoscutu pana la diu'a licitatiunei; totu de o data acei'a caróra facia de averile cuprinse li-se pare a poté validá vr'o pretensiune de proprietate ori de alta natura, sunt provocati, ca in intielesulu §-lui 466 a proc. civ. se-si insinuedie actiunile de escindere in terminulu prescriu de lege.

Datu din siedinti'a tribunalului regescu de cárti fund. din *Borosineu*, tienuta in 13 februaru 1873.

Autoritatea de cárti funduarie a tribunalului regescu din *Borosineu*. 3—3

Concursu.

Pentru parochi'a vacanta gr. or. m. din comun'a *Prisaca*, comit. *Carasiului*, presb. *Caransebesiului* se publica concursu terminu pana la *S. George*, pre lenga mintele urmátórie:

Stol'a indatinata dupa 730 de sufrulu a 15 óche de cucurudiu in bóbe de case, si una sesiune completa de parochialu.

Concurentii se-si indrepte petitiuni struate cu documentele prescise de stat. eatra *Sinodulu parochialu*, prin protopoteratu.

Prisaca, in 25 martiu 1873.

Comitetulu parochialu in contielegere cu pre onor protopresbiteru tractualu 3—3

Concursu.

Pentru postul de *adjunctu notariu* comun'a *Seitinu*, (*Sajtény*) in comit. *Cislu*, cu care postu e stabilisatu unu salariu 398 fl. adeca:

- a) In bani 300 fl;
 - b) pentru cortelu 50 fl;
 - c) in deputatu de lemne 28 fl;
 - d) diurna 20 fl.
- Totalu: 398 fl.

Doritorii de a ocupá acestu postu-rele in anulu trecutú findu curentatu, in rea lui din mai multe cause s'au amenat au de a dovedí cu atestate, cá au depusu minulu notariulu cu succesu bunu, — cá romani, si ca in limb'a magiara au deplin prindere. —

Concursu.

La parochi'a gr. or. romana, devenit conta prin mórtea parochului *Petru Erem* comun'a *Ezeresiu*, protopres. *Caransebesiului* se deschide prin acést'a concursu pana in lui aprilu st. v.

Emolumintele sunt: a. una sesiune jugere pamentu parte aratoriu, parte tufas metate jugeru intravilanu; — b. birulu si indatinata de la 110 case. —

Concurentii sunt avisati a-si adresá p unile prevediate cu Atestatele despre studiu solvate, si cu Atestatulu de promotiune din *V. Consistoriu* catra *Comitetulu parochialu* loco.

Ezeresiu in 1. aprilu 1873.

In numele *Comitetului parochialu*

Joane Opr
presiedinte

cu invoirea si contielegerea dlui *p* presbiteru tractualu. 2—3

Loculu de cura

INSUL'A MARGARETEI

in nemedilocita apropiare de capital'a si resiedenti'a Buda-Pesta

Temperatur'a fantaneloru artesice de 35° R. — Cade de porcelanu si de marmure, pre cu si taiate in pétra, si cu aparate de dusie, — partie de parcu maretie, — aeru escelinte, — 200 ó odái prevediate cu totu confortulu, — salonu mare de conversatiune, — gazete din tiera si din stru netate, — musica pre fie-care dia.

Morburile intru cari ap'a insulei *Margareta* s'a folositu cu succesu *vorabilu* sunt:

Podagr'a — reumele de musculi si de nervi — inflamárie chronice de incheieturi si de pe — contractiunile si intiepenirile dupa podagra, vatemári esterne, inveniure prin plumbu, tifus si d feritis — dorerile de nervi — jungiurile — sorofulele cu bubóne si cócerea gálceloru — bólele chronice de pele — morbiu de óse, morbulu slabitiune de picioára — dorerile ce provinu de la vatemári din afóra séu de versatu, plegele doreróse, intiepenirea — pétra din besica si bólele de rerunchi — dorerile isterice, stricarea regulei in menstruatune. etc. etc.

Se concede scadiamentu in pretiu — la abonementu séu cumperare impre una de bilete pentru bai si pentru vaporu.

Locuitoriloru pre insula li se facu favoruri atátu la bai, cátu si la vaporu. Comunicatiune cu capital'a in fie-care óra de dóne ori cu vaporulu.

Sesonulu de véra se necepe la 1 maiu. Comande pentru locuintie priméscu *Inspectoratul* pe *Insul'a Margaretei* p. *Buda-Vechia*. (Respariera nu se onorédia.)

Directiunea.